

Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie Wydział Rewaloryzacji Zabytków Krakowa i Dziedzictwa Narodowego		KARTA EWIDENCYJNA		12. Położenie: Województwo: MAŁOPOLSKIE Powiat: CHRZANOWSKI Gmina: CHRZANÓW Miejscowość: CHRZANÓW							
1. Sygnatura: Chrz-III-6-G		2. Mogiła pojedyncza porucznika Elii Marchettiego powstańca z 1863 r. na cmentarzu parafialnym przy ul. Elia Marchettiego w Chrzanowie		13. Lokalizacja: <i>(w obrębie miejscowości, cmentarza)</i> Chrzanów - cmentarz parafialny - przy ul. Marchettiego w starej części cmentarza, niedalego wejścia głównego							
3. Nr wpisu do rejestru zabytków: -				14. Właściwy urząd gminy: <i>(danie teleadresowe)</i> Urząd Miejski w Chrzanowie Aleja Henryka 20, Chrzanów							
4. Rodzaj obiektu: mogiła pojedyncza				15. Właściciel terenu: Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Mikołaja w Chrzanowie							
5. Data założenia: 1863.05.11				16. Nr działki: 1335/1 obr. 1							
6. Autor projektu -				17. Opiekunowie społeczni: -							
7. Fundator -				18. Kartę wypełnił: inspektor Radosław Ostrożański							
8. Wymiary/Powierzchnia: 3,2 m2				19. Data: 2015.04.03							
9. Ilość grobów: <table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <th>ogółem</th> <th>pojed.</th> <th>zbiorowych</th> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">1</td> <td style="text-align: center;">1</td> <td style="text-align: center;">0</td> </tr> </table>				ogółem	pojed.	zbiorowych	1	1	0		
ogółem	pojed.			zbiorowych							
1	1			0							
10. Ilość pochowanych: <table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <th>ogółem</th> <th>zident.</th> <th>niezident.</th> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">1</td> <td style="text-align: center;">1</td> <td style="text-align: center;">0</td> </tr> </table>				ogółem	zident.	niezident.	1	1	0		
ogółem	zident.	niezident.									
1	1	0									
11. Status pochowanych: poległy w walce o niepodległość											
20 Opis obiektu: Na mogile znajduje się trójstopniowy nagrobek, u wierzchołka którego umieszczony jest obelisk z z miękińskiego porfiru. We frontową ścianę obelisku wmurowano białą marmurową tablicę z napisem: „Ś P/ ELIA MARCHETTI/ UROD. DNIA 31.XII.1839 ROKU/ BERGAMO WE WŁOSZACH. PORUCZNIK LEGJI CUDZOZIEMSKIEJ/ GENERAŁA NULLO/ RANNY w BITWIE z MOSKALAMI/ POD KRZYKAWKĄ w OLKUSKIM/ ZMARŁ DNIA 7.V.1863 W CHRZANOWIE/ CZEŚĆ BOHATEROWI W WALCE O WOLNOŚĆ POLSKI”.											

20. Opis obiektu - cd.						23. Bibliografia J. Kantyka, Upamiętnione miejsca walk i straceń o społeczne i narodowe wyzwolenie w województwie katowickim, Katowice 1986, s. 257. Ilustrowany Kurier Codzienny, 1931, Nr 167 (19 czerwca), s. 11 (zdjęcie nagrobka). Trzebinia. Zarys dziejów miasta i regionu, red. F. Kiryk, Kraków 1994, s. 302; Kronika Chrzanowska Nr 22 (5/1993). W. Hadyś, Miejsca pamięci narodowej na terenie Miasta i Gminy Chrzanów, Chrzanów 1982. I. Koberdowa, Bohater w czerwonej koszuli, W-wa 1963. K. Firlej-Bieleńska, Nullo i jego towarzysze, W-wa 1923, s. 35-38. J. Pęckowski, Chrzanów. Monografia, Chrzanów 1934, s. 160-163.	
21. Rys historyczny: Urodzony w 1839 roku w Bergamo we Włoszech, porucznik Elia Marchetti, weteran walk o zjednoczenie Włoch, znalazł się wśród włoskich ochotników, którzy przybyli do Polski, by wesprzeć powstanie. 5 maja 1863 roku w bitwie pod Krzykawką z wojskami rosyjskimi został ranny w szyję. Grupa wycofujących się powstańców po przekroczeniu granicy została ujęta przez wojsko austriackie. Ciężko rannego Marchettiego zwolniono za wstawiennictwem Węgry kapitana Lippy. Włoski bohater zmarł Chrzanowie w domu notariusza Horvatha 7 maja 1863 roku o godzinie 4 po południu. Pogrzeb Marchettiego stał się manifestacją patriotyczną. 19 czerwca 1931 r. odbyły się polsko-włoskie uroczystości przy istniejącym do dziś nagrobku z udziałem delegacji miasta Bergamo.							
22. Ewidencja pochowanych:							
imię [STEFANO] ELIA	nazwisko MARCHETTI	szarża/liczba PORUCZNIK	formacja zbrojna POWSTAŃCY STYCZNIOWI	jednostka	data śmierci 1863.05.07		24. Uwagi: We włoskiej literaturze występuje jako Stefano Elia Marchetti. Pojawiają się
Opracowana na podstawie: napis nagrobny							